

Izda se vsak četrtik
in velja s poštno
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravitelstvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Določniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Poznamo tudi dobo
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopis se ne vra-
tajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznaki se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede popoldne.

Štev. 8.

V Mariboru, dne 25. februarja 1904.

Tečaj XXXVIII.

Rusko-japonska vojna.

Ker vlada veliko zanimanje za vojno po-
sebnost med našimi mladimi branci, prinašamo
v današnji številki sliko z bojišča, da si vse
dosedanje in bodoče dogodke lažje predočite.

Sedaj ravno z bojišča ni velikih, grozo
in strah vzbujajočih novic, in vlada na zunaj
mir. A ta pokoj ni jasen in svetel, ampak
goljufiv, kakor oni pred izbruhom viharja.
Obe vojski se zbirata in čakata, da bosta
dosti močne in da pride ugodni trenutek.
Sedaj pošiljata obe le še same patrulje kot
vohune naprej, da izvahajo stališče in moč
sovražnikov. Dve taki patrulji sta trčili sku-
paj pred par dnevi na Koreji. Kozaki so ja-
ponski oddelek vjeli in mu odvzeli razne
papirje in zapiske.
Do večje bitke pa
gotovo ne pride ta-
koj, ampak mogoče
se le čez nekaj
tednov.

Zadnja naša no-
vica, da je toliko
tisoč Japoncev uto-
nilo, se uradno ni
potrdila, žalibog da
najbrže ne bo res,
vsaj v tolikem šte-
vilu ne. — Port Ar-
tur je sedaj miren.
Za japonske ladje
se sploh ne ve, kam
so se obrnile in ni
izključeno, da pride
spet do pomorske
bitke.

Nadaljna poro-
čila se glase:

Pariz. Vsa poro-
čila iz vzhodne A-
zije potrjujejo, da
pride v kratkem do
velike bitke na su-
hem. Iz Čifu se po-
roča, da Rusi silno
hite s pomnoževa-
njem svojega vojaštva na reki Jalu. Poto-
valci pripovedujejo, da so prišli v Harbin
velike množice ruskih vojakov. Istemu listu
se iz Petrograda poroča, da Japonci tudi
delujejo z veliko hitrostjo pri razvrščenju svoje
armade in da smo na predvečer velikih
dogodkov. Petrograjski krogi so mnenja, da
bo vojna v 6 mesecih gotovo končana s po-
polnim oslabljenjem Japonske, ki ne bo imela
nobenega denarja. Japonska je izkrcala doslej
120.000 mož na Korejo.

Harbin. Železnica je nepoškodovana. Ja-
ponci, ki so hoteli razdreti most čez Sungari,
so obešeni. Opazili so čete Čunguzov z ja-
ponskimi poveljniki, ki hočejo najbrž razdreti
železnico. Ruske čete jih zasledujejo. Vsak
dan pridejo novi vlaki z vojaštvom. Vsi ja-
ponski delavci so zbežali od železnice. Ki-
tajski delavci bodo po kitajskem novem letu
zopet začeli delo.

Petrograd. Množice ljudstva oblegajo
upravitelstva dnevnikov in čakajo novih izdaj.
Z burno radostjo je bila sprejeta vest, da
so kozaki premagali Japonce, kateri so hoteli
razdreti železnico. Car je izdal oglaš, v ka-
terem pravi, da se naj opuščajo sprevodi po
mestu in zbiranja pred »Zimsko palačo«. Grof
Orlov Davidov je daroval carici-vdovi en
milijon rubljev za ranjene ruske vojake.

Razni glasovi o vojski.

Dunajska »Zeit« piše: Dosedanji nastop
Rusije kaže, da nikakor ne misli na odločilno
pomorsko bitko, temveč ruski načrt meri na
to, da na suhem, kjer leži glavna ruska moč,
če mogoče z enim navalom odloči vojno
srečo. Zato ne ovira izkrcanja japonskih čet

bo varovala ondotne avstrijske podanike in
avstrijsko trgovino.

Rusija in Angleška.

Pred tedni so poslali Angleži v Tibet
vojaško ekspedicijo, češ, da bodo sklenili tr-
govsko pogodbo. Rusija je vprašala, kaj da
Anglija s tem namerava? Zunanji minister
je osorno odgovoril, da to Rusije nič ne
briga. Na Ruskem so tedaj uvideli, da so
Angleži v najugovnejšem zimskem času samo
zato udri v Tibet, da delajo Rusiji v zahodni
Aziji sitnosti in Japoncem olajšajo boj z Rusi.

Carjev govor vojakom.

Ko je odhajal prvi polk sibirskih strelcev
v Azijo, jih je nagovoril car s temi krasnimi
besedami: »Srečen sem, da vas morem pred
odhodom videti. Pre-
pričan sem, da bo-
dete krepko branili
rusko čast in da bo-
dete radi postavili v
nevarnost svoje živ-
ljenje za drago nam
domovino. Spomi-
najte se, da imate
opraviti z močnim,
pogumnim in za-
vratnim sovražni-
kom. Želim vam
vsega dobrega. Bla-
goslavljam vas bratje
in slavnemu polku
sibirskih strelcev po-
klanjam podobo sv.
Serafina, da moli za
vas in vas spremlja
na vseh vaših potih.
Bratje, srečno, Bog,
v katerega zaupajte,
naj vas blagoslavlja!«
Nato je korakal
mimo carja ves
polk. Vojaki kakor
množica so carja
pozdravljali z vi-
harnimi »Hura!«-
klici. — Car je od-
zdravil z roko in klical vojakom: »Z Bo-
gom, bratje!« Na tisoče broječo množico je
napravilo to velikanski vtis. Ko je car odhajal,
pelo je na tisoče ljudi: »Bože carja hrani, silnej
državi, carstvuji na slavo nam! Carstvuji na
strah vragom, car pravoslavni, car pravo-
slavni!«

Ruski vojni načrti.

Dejstvo, da je odplulo rusko brodovje iz
Vladivostoka, je vsekakor velik uspeh Rusije.
Po nezgodah pri pomorskih bitvah pred Port
Arturom in Čemulpom je bilo rusko ladijeve
v Rmenem morju zelo zmanjšano, da je
komaj še zmožno, zoperstaviti se japonskim
ladjam, ter je združitev ruskega vojnega
brodovja velikega pomena. Ruske ladje so
odplule iz Vladivostoka na odprto morje in
njihov cilj je, da se združijo z ruskim bro-
dovjem, ki je odšlo iz Sredozemskega morja.
Brodovje iz Vladivostoka obstoji v glavnem

na Koreji. Na severu reke Jalu pa je vse
važne točke zasedla in zavzela jako močno
stališče. Razen tega je Rusija v prijetnem
položaju, da more izbrati bojišče; zato bo
v primernem trenutku, ko bo imela Japonska
na Koreji dovolj čet in skušala prodirati
proti Mandžuriji, zbrala tamkaj svoje čete
in lahko pričela odločilno borbo. Ako Rusija
pri prvem navalu na suhem ne zmaga, bo
poklicala novih čet na bojišče, a če Japan
podleže, bo rusko brodovje oviralo prevoz
japonskih čet iz Koreje domov. Japonsko ar-
mado Rusi v tem slučaju lahko popolnoma
uničijo, ali pa vsaj vjamejo.

Avstrijske bojne ladje v Aziji.

Avstrijska križarica »Cesarica Elizabeta«
je dobila nalog odpluti iz Batavije, kjer se je
nahajala v zalivu Čili. V družbi z v Šangaju
se nahajajočo avstrijsko bojno ladjo »Aspern«

iz petih križaric, ki imajo za boj veliko sposobnost in ko se združi z Evrope prihajajočimi ladjami, bo tvorilo že prav odlično vojno moč. Kje se brodovji srečate, se ne more natančno reči, najbrže v Juž.-kitajskem morju. Japonci hočejo iz Evrope prihajajoče ladje napasti, a to jim je otežkočeno vsled koralnih grebenov, ki se nahajajo v tem morju in so prav nevarni ladjam; a za napad se vsekako pripravljajo. Tudi ladjeve pred Port Arturom se bo najbrže skušalo združiti z ostalim ruskim ladjem. Če se to Rusom posreči, dosežejo velik uspeh. Ves svet pričakuje z napetim zanimanjem daljnih vesti z bojišča.

Rusija povsod dobro pripravljena.

Petrograjski listi priobčujejo izjavo odličnega vojaškega dostojanstvenika, ki pravi, da se Japoncem ne bo posrečilo izkrcati se na polotoku, na katerem stoji Port Artur. Vse zalive so Rusi dobro utrdili in zvezali z brezžičnim brzojavom, tako, da pravočasno morejo obvestiti Port Artur. Tudi podkopi bodo ondi Japoncem jako nevarni. Tudi mnogoštevilne ruske opazovalne postaje so zvezane z brezžičnim brzojavom. Ondi je razvrščenih več ruskih pešpolkov in en topničarski polk, kateri imajo nalogo, preprečiti vsako izkrcavanje.

Rusko in japonsko brodogradbo.

Japonska ima: 8 bojnih ladij od 11.800 do 15.400 ton. Vse te bojne ladje so najnovejšega dela in se morejo prištevati med najmočnejše in največje ladje na svetu sploh. Dve novi japonski bojni ladji sta kupljeni na Angleškem. Nadalje imajo Japonci bojno ladjo »Čenjuengo«, katero so v zadnji vojski vzeli Kitajcem. Ta ladja ima 7335 ton, a je le srednje vrednosti v boju. Nato imajo Japonci 8 križaric-oklopnic, ki so vse modernega dela, 7 pokritih križaric-oklopnic (večina izmed njih je nova), 6 ravno takih od 2700 do 3700 ton; 11 križaric od 1000 do 2450 ton; 16 torpedolovcev; 22 torpedočolnov za odprto morje in množico torpedočolnov za obrežje (kakih 50) in več starejših parnikov. — Rusi imajo sibirsko brodogradbo, ki obsega 23 torpedolovcev, 15 torpedočolnov za odprto morje, 4 čolne s kanoni, 10 starejših parnikov in 7 torpedočolnov za obrežje. K temu brodogradbi se pridružuje kot glavna moč oddelek brodogradbe, ki so ga Rusi odposlali iz Severnega morja v Vzhodno Azijo in ki obsega 8 bojnih ladij od 11.250 do 13.720 ton. Nadalje je v tem oddelku 5 velikih križaric-oklopnic, dva oklopna čolna; slednjič poleg nekaterih starejših parnikov še 16

torpedo-lovcev in 2 torpedo-čolna za odprto morje.

Torej rusko bojno brodogradbo v Vzhodni Aziji prav nič ne zaostaja v moči za japonskim bojnim brodogradbo.

Politični shod na Slatini.

Polit. shod na Slatini in občni zbor kat. polit. društva se je izvršeno obnesel. Zbirališče je bilo natlačeno polno. Udeležencev je bilo okoli 300. Predsednik, gosp. Vinko Žurman, pozdravi vse navzoče in otvori občni zbor. Z vsklikom se izvolijo stari odborniki kat. polit. društva: Vinko in Jan. Žurman, Martin Debelak, Matija Führer, Tomaž Corlin, Martin Drogenik, Matej Košak, Miha Plemenitaš in J. Janžekovič. — Nad eno uro je dovršeno govoril g. poslanec dr. Jurtela. Pohvalil je lepo slogo volilnih mož rogaškega okraja za časa zadnjih deželnozborskih volitev. Potem je natančno razlagal za Slovence prežalostne razmere v štajerskem deželnem zboru ter vzroke, zakaj so slov. poslanci zopet vstopili v deželni zbor. Nemški poslanci so jih sovražili in zasmehovali. Slov. poslanci niti kakega predloga niso mogli postaviti, ker je za stavljenje predloga v deželnem zboru potreba deset poslancev, v odsekih pa vsaj dva; naših poslancev je samo osem, v odsekih pa komaj po eden, nemški poslanci pa niso hoteli podpirati naših predlogov. Obstruirati niso mogli, premalo jih je, da bi osemkrat večjo večino strahovali. Zato so rajši ostali doma. Ko pa je v deželnem zboru prišla na vrsto volilna preosnova, bilo se je silno bati, da ne bi kje večina skovala Slovencev še bolj krivičnega volilnega reda. V tem trenutku naši poslanci niso smeli ostati doma, morali so iti v ogenj proti nemški nakani. Nepričakovano so našli zaveznike pri dveh doslej Slovencev sovražnih nemških strankah, in so dosegli, da bodo odslej Slovenci imeli v deželnem zboru deset poslancev. H koncu je še gospod poslanec našteval mnoge krivice, ki se gode Slovencev na Spodnjem Štajerskem s posebnim ozirom na krivično razdelitev podpor vinogradnikom v denarju in v trtah. Opominjal je poslušalce, naj se pridno učijo modrega gospodarstva in naj pridno delajo, da si povzdignejo svoje blagostanje, kajti iz Gradca nimajo veliko pričakovati. Vsem zborovalcem se je brala iz obraza hvaležnost za te očetovske besede, katerim je sledilo burno odobravanje. Potem je neutrudljivi g. drž. in dež. poslanec Žičkar v poljudnem govoru slikal viharne, neplodne čase v državnem zboru. Omenjal je hudi boj za slovensko-nemško gimnazijo v Celju, kateri

še ni končan. Naševal je velike koristi ok. kmetijskih zadrug, ako se bodo postavno vpeljale po vsej državi. Take zadruge bodo potem pošiljale še svoje posebne poslanca v razne zastope, v deželni in državni zbor. Razpravljal je uradniško vprašanje in kazal, kako vlada slovenske uradnike in slovensko uradovanje na Slovensk. Štajerskem povsod zatira ter si s tem daje žalostno spridevalo modrosti in pravičnosti. Bičal je nadalje za celo Avstrijo pogubonosno vinsko pogodbo z Italijo, od koder se sme po 100 hl vina po mali carini 3 gld uvažati k nam, dočim se je še pred 12 leti moralo plačati 20 gld od 100 hl. Toliko se naj plačuje tudi zanaprej, potem se ne bo uvažalo toliko tujega vina, in našemu vinu bo cena poskočila. Razpravljal je še našo narodno enakopravnost, ki je samo na papirju, zato ni miru v Avstriji.

Prisrčni govor je bil sprejet z veliko hvaležnostjo, katere se je pokazala v hrupnem ploskanju in odobravanju. Poučna razprava o vinoreji se je vsled pomanjkanja časa morala preložiti.

Slednjič so se sprejele sledeče resolucije:

1. Poslanci naj delajo na to, da se ustanove na ljudskih šolah posebni tečaji za strokovno izobrazbo kmetijskega stanu, vsled česar bi se lahko opustilo 7. in 8. šolsko leto.
2. Skrbe naj, da se celjska slovensko-nemška gimnazija razširi v višjo.
3. Pritiskajo naj na vlado, da čim prej oživetvori okrajne kmetijske zadruge, ki bi tudi lahko prevzele strokovno izobrazbo kmetijskega stanu.
4. Skrbe naj nam za slovenske uradnike, kajti nemški nas sovražijo in ne razumejo, se redno blamirajo, nam pa redno škodujejo.
5. Začno naj energično akcijo za odpravo vinske klavzule.

Ali smo potrebni gospodar-skega pouka? Kakega?

Iz ptujske okolice.

Ko se je pred leti prvič po naših vinogradih prikazala strupena rosa ali peronospera, so se lastniki vinogradov takoj po listih in z ustnim poukom opozorili, kaka nevarnost preti goricam. Večina posestnikov se za pouke in svarila niti ni zmenila! Za odgovor in kot izgovor si mogli slišati besede: »To ni bolezen na listju, to dela le megla!« Ali: »Kakor se je rja sama prikazala, tako bode spet sama zginila.« Ali: »Če je Bog poslal bolezen na trs, jo bode tudi spet odvzel!« In res niso škropili trsja, ampak čakali so, da je strupena rosa vničila vino-grade!

In ko je začela nastopati trtna uš, spet

Listek.

Tihotapei.

Prevel F. Leskovar.

Varkovlje je večji trg ob avstrijski meji. Ne daleč od trga stojijo črno-rumeni stebri, ki zaznamujejo mejo avstrijskega cesarstva. Varkovljani se smejo sicer prosto sprehajati sem in tja čez mejo, smejo se celo ženiti z dekleti onkraj meje, toda od vsake druge stvari morajo plačati colnino, če jo hočejo prenesti na Avstrijsko. Država namreč po očetovsko skrbi za to, da si ženske ne pokvari želodca s preceno in zato tudi slabšo kavo iz inozemstva in da možje ne kadijo tobaka, ki ga dobijo ceneje onstran črno-rumenih kolov. Tudi pazi na to, da krojači v Varkovljah ne delajo oblek iz sukna, katerega so neobdačenega dobili iz tuje dežele. Da vse to in še stotero drugih nesreč zabrani, postavila je država ob meji in tako tudi v Varkovljah ljudi, ki morajo paziti na to, da ne pride tuje blago preceno v Avstrijo, ki pa tudi donesajo državi lep denar, katerega potem finančni minister vpiše kot dohodek na colnini. — Varkovljani pa so imeli trde glave in niso hoteli razumeti te varstvene državne naprave. Zato so živeli v večnem

sovraštvu z ljudmi, kateri so bili za to postavljeni. Imenovali so jih kratko: »lajblej-terje«. Čim bolj so pazniki stražili mejo, tem bolj je to jezilo Varkovljane, ki so na vse mogoče načine poskušali svoje sovražnike opehariti ter vkljub njihovi pazljivosti utihotapiti kako blago. Toda gospodje financarji tudi niso razumeli nobene šale, ampak so vsakega neusmiljeno zatožili. Posledica tega je bila, da je marsikateri moral globoko seči v svoj žep, ali pa je moral za več tednov v luknjo. Ta usoda je že zadela marsikaterega Varkovljana.

Zaradi tega je sedel tudi kovač Jurko. Hotel je imeti pri hiši nekaj kil cenega sladkorja iz inozemstva, ne da bi ga pokazal financarjem in ti so mu za to preskrbeli za hrano »kašo«.

»Tihotapil«, zaklinjal se je v ječi, »ne bom svoje življenje več ...! Največja kazen v vica bi bila zame, če bi moral biti financar. Ta sramota bi me umorila!«

Toda njegovi tovariši niso bili istih misli, ampak so zatrjevali:

»Zdaj pa nalašč!« — — —

Gospod finančni komisar v Varkovljah je šel za nekaj dni s svojo soprogo na dopust. Ostali so na finančni postaji samo eden nadpaznik in pet paznikov. Zdaj je prišla priložnost, mislili so si tihotapci v Varkovljah,

ko bi cvetla njihova pšenica. Sklenili so neko noč mnogo blaga utihotapiti. »Suh Fronc«, eden najprebrisanejših tihotapcev, si je naročil v mestu uniformo finančnega nadkomisarja z dolgo suknjo in lepo svitlo sabljo.

»Suh Fronc« je hotel v tej uniformi financarje premotiti. Misli jih je kam drugam poslati, medtem ko bodo tihotapci prekoračili mejo. — Usodepolni dan je nastopil. — K nesreči pa je bil zapleten v to stvar tudi kovač Jurko, čeravno je tako odločno obljubil opustiti tihotapstvo.

Jurko je bil velik, močan mož v najlepših letih. Svoje rokodelstvo je pa razumel kakor malokdo. Njegova kovačnica je bila lepo urejena, samo nekaj ji je skora manjkalo — namreč vode. Kovač je moral veliko delati ter vsako kapljico vode vjeti, predno je imel vsaj majhen potoček, ki mu je gnal veliko kladivo in meh. In ta pomankljaj vode ni bil usodepoln samo za kovačnico, ampak tudi za kovača. — Kovačija je namreč jako suha obrt. Vedno pri ognju s težkim kladivom udarjati, povzroči pot in suši pijuča. Ker je pa moral kovač z vsako kapljico vode štediti, je prišel v nevarnost, klaverno žeje umreti. K sreči je stala blizu kovačnice krma. V to je neki dan k sreči kovač zašel in nevarnost, žeje umreti, je bila odstranjena. Od tega časa ni več trpel žeje. — Cenjeni bralci,